

Röportaj

Yer

İlimler ve
Sanatlar Merkezi
Atik Valide
Medresesi

Röportaj

Mahmut Salih Eser
Ali Osman Çakmak

Tarih

25 Eylül 2022

İsrafil Kışla

“**Kişisel beklenti içerisine girmeyeceğiz, vakıftan ne alacağız diye değil de biz oraya ne vereceğiz diye bakacağız. Çünkü bizim işverenimiz Allah'tır, bu yola Allah'ın rızasını kazanmak için çıkılır. Vakıfçılık budur ve gerçekten zor iştir.**”

İSM Röportaj

Pek muhterem İsmail Kışla hocam, davetimize icabet ederek bizi mesrur eylediniz.

Malumunuz üzere, şu anda sadaka-i cariye bırakma sünnetinin ve İslam vakıf medeniyetinin bir neticesi olarak Nurbanu Valide Sultan (aleyha'r-rahmetü ve'l-ğufrân) tarafından tesis edilmiş olan ve yaklaşık 450 yıldır hizmete devam eden Atik Valide Külliyesi'nin medrese kısmındayız. Aynı zamanda kökleri derinlere inen vakıf ağacının müstakim bir dalı mesabesindeki İlim Yayma Cemiyeti tarafından kurulan ve 2007 senesinden beri bu medresede faaliyet gösteren, "öncü neslin duası, ilim-irfan yuvası" diye tavsif edebileceğimiz İlimler ve Sanatlar Merkezindeyiz. Hem Atik Valide Medresesi'ne

hem de İlimler ve Sanatlar Merkezine hoş geldiniz, şeref verdiniz.

Valide-i Atik Medresesi'nde sizlere misafir olmak benim için de güzel. Hem tarihi bir mekân hem de İlim Yayma Cemiyeti olarak İSM adı altında yıllar önce başlatmış olduğumuz, üst düzey ilmi faaliyetlerin yürütüldüğü çok bereketli bir mekân... Ben de sizlere çok teşekkür ediyorum. Günümüzün ve programın hayırlı bereketli olmasını niyaz ediyorum.

Hocam, yaklaşık 50 senedir talebe derneklerinden vakıflara pek çok sivil toplum kuruluşunda aktif görevler aldınız, farklı ekiplerle çalıştınız, pek çok sahada kıymetli hizmetlerde bulundunuz. Bir Anadolu gencinin vatanına ve milletine faydalı, iman ve mefkûre sahibi bir fert olarak yetişmesi hususunda vakıf ve derneklerin katkısını görebilme nokta-i nazarından sizin hikayenizle başlayabilir miyiz? Nasıl başladı yolculuğunuz? Sivil faaliyetlerle ilk ne zaman ve nasıl alâkadar oldunuz?

1971 muhtırasından sonra İmam-Hatiplerin orta kısımları kapatıldığı için biz orta kısımlarına girememiştik. Bu yüzden İmam-Hatip ile tanışmamız 1974 yılında Trabzon İmam-Hatip Lisesinde lise eğitimine başlamamızla gerçekleşti. Yine bu esnada, talebe derneklerinin mevcudiyeti bizim için güzel bir fırsat oldu. 1980 öncesi dönemde Milli Türk Talebe Birliği, Akıncılar

İsm Röportaj

Derneği, Mefkûreci Öğretmenler Derneği gibi talebe ve hoca dernekleri, birçok sosyal ve kültürel faaliyete ev sahipliği yapan ve haliyle bizi de okul dışı zamanlarda celbeden, cezbeden güzel mekânlardı. Hakikaten talebeliğin yanında hizmet etmenin zevkini o mekânlarda tattık. Hafta sonlarında, ders dışındaki zamanlarda hem Mefkûreci Öğretmenler Derneğinde hem de Milli Türk Talebe Birliğinde ortaöğretim komitesinde görev yaparak en azından kendimize sivil hayatta bir yer edinmiş olduk. Lise sonrasında 1978 yılında İstanbul Yüksek İslam Enstitüsüne geldiğimizde ise YİE Talebe Federasyonu, YİE Talebe Derneği gibi pek çok öğrenci derneğinin, hemen hepsi öğrencilerden oluşan sivil kuruluşların bünyesinde bulunduk. MTTB de YİE Talebe Federasyonu da bir okuldu bizim için. Hizmet etme imkânlarını ve yollarını, sivil faaliyet kültürünü buralarda öğrenmiş olduk. Maalesef 1980 sonrasında bu derneklerin faaliyetleri neredeyse yok oldu, talebe dernekleri aynı isimlerle açılmış olsa da bizzat öğrencilerin bütün faaliyetlerini yürüttüğü bir yapı olmaktan çıktı. Halbuki 1980 öncesinde mesela Milli Türk Talebe Birliğinin Genel Başkanlığını yürüten İsmail Kahraman bir avukat değil de öğrenci olarak o faaliyetin başındaydı.

Biraz daha açacak olursak, tecrübeleriniz doğrultusunda gençlerin hem karar hem de icrada daha aktif katkı sunabileceklerine mi işaret ediyorsunuz?

İSRAFİL KIŞLA KİMDİR?

1959 yılında Artvin'in Şavşat ilçesinin Meydancık köyünde doğan İsrail Kışla, ilk ve orta tahsilini doğduğu köyde tamamladı. Trabzon İmam-Hatip Lisesinden mezun olarak 1978 yılında İstanbul Yüksek İslam Enstitüsüne girdi. Enstitünün fakülteye dönüşmesiyle Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun olan Kışla, yüksek lisans ve doktorasını ise İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Çalışma Ekonomisi Bölümünde yaptı.

Lise yıllarından itibaren sivil toplum faaliyetlerinde yer alan Kışla, 1980 yılında bünyesine dahil olduğu İlim Yayma Cemiyetinde, 1988-2010 yılları arasında genel müdürlük vazifesini yürüttü. Aynı zamanda birçok vakıf ve derneğin kuruluş ve yönetimine katkı yaptı. 2011-2018 yılları arasında Adalet ve Kalkınma Partisi Artvin milletvekili olarak Mecliste yer aldı. Hâlen Cumhurbaşkanı Başdanışmanlığı ve İlim Yayma Cemiyeti Genel Başkan Yardımcılığı görevlerini yürüten Kışla, orta düzeyde İngilizce, Arapça ve Gürcüce bilmekte olup evli ve 5 çocuk babasıdır.

Bence talebeye güvenmek lazım. Gençler projelerin hem fikir safhasında hem de yürütme safhasında yer alırlarsa yani bir başkasının tasarladığı bir projede figüran olarak bulunmak yerine kendileri bizzat katkıda bulunurlarsa o işte bulunmaktan zevk duyarlar, keyif alırlar, kendi enerjileriyle daha iyi hizmet ederler. Öğrencilere güvenilir mi, ya yanlış yaparlarsa falan... Yapsınlar, yanlış yapsa bile bir kere duvara toslar, tekrar düzeltir veya böylelikle ekip içerisinde yanlış yapanlar ayıklanmış olur. Bence genç dimağların enerjisinden, öğrencinin

İsm Röportaj

dinamik yapısından ve berrak zihninden kısacası her şeyinden en iyi şekilde istifade etmenin yolu sivil faaliyetlerin içerisinde biz-zat yer almalarıyla açılır. Büyük dernekler, talebe dernekleri, bunlar yoksa en azından kulüp faaliyetleri bu işlevi görebilir.

Hocam, İlim Yayma Cemiyeti ile tanışmanız da Yüksek İslam Enstitüsü yıllarında gerçekleşiyor. Nasıl bir vesile oldu, süreç nasıl ilerledi?

Evet, İstanbul'da eğitim kolay değildi, maddi imkânsızlıklar da vardı. Enstitüde hem gündüz hem de gece eğitimi bulunmaktaydı. Gece eğitim görürken gündüz de çalışma durumu söz konuydu. Bilhassa talebeliğin ikinci yılında, 1980'de evlenince işe girme ihtiyacı

hasıl oldu. O vakitlerde İlim Yayma Cemiyetinin bir muhasebe yardımcısı aradığı bilgisi bana ulaştı. Herkes tarafından hürmet gören, talebe ye sahip çıkması sebebiyle "Nedim Baba" diye anılan Nedim Urhan hocamız o dönemde İlim Yayma Cemiyetinin yönetim kurulundaydı. Öte yandan hocamızla, kıymetli büyüğümüzle aynı köydeniz, hemşehriyiz. Allah kendisinden razı olsun. Demek ki tavassut eyledi, bizim böyle bir talebimiz olduğunu Cemiyete ilet-ti ve nihayetinde 20 Nisan 1980'de muhasebe yardımcısı olarak asgari ücretle işe başladık ve böylelikle İlim Yayma ile tanışmış olduk. Arada ifa-

de etmiş olayım, aslında İlim Yayma ismini ilk olarak 1978'de lisedeyken duymuştum. Cemiyet, Anadolu'daki İmam-Hatiplerden en başarılı üçer talebeyi yaz döneminde İstanbul'a çağırıyor ve Beyazıt Bakırcılar'daki binanın en üst katında bir-iki aylık üniversite hazırlık kursuna alıyordu. Maalesef ben Trabzon'un ilk üçüne giremediğim için bu faaliyetlere gelememiştım. Tabii Cemiyette 1980'den bugüne, 42 yıldır pek çok görev verildi, muhasebe müdürlüğü, mali işler müdürlüğü derken uzun süre genel mü-

---

Genç dimağların enerjisinden, öğrencinin dinamik yapısından ve berrak zihninden kısacası her şeyinden en iyi şekilde istifade etmenin yolu sivil faaliyetlerin içerisinde biz-zat yer almalarıyla açılır.

İsm Röportaj

dürlük yaptık, yurt müdürlüklerine vekalet ettik. Yine bu süre zarfında diğer pek çok sivil kuruluşa da katkı sunmak nasip oldu. Halen de Genel Başkan Yardımcısı olarak İlim Yayma Cemiyetinde ve farklı görevlerle pek çok sivil kuruluştaki hizmete devam ediyoruz.

Hocam, liseyle birlikte kırk beş yılı aşan bu birikiminiz, bütün bu kıymetli tecrübeleriniz ışığında İlim Yayma Cemiyetini nasıl tanımlarsınız? Cemiyetin alamet-i farika mesabesindeki esaslarından, ana ilkelerinden biraz söz eder misiniz?

İlim Yayma Cemiyeti gerçekten çok büyük bir ihlasla ve samimiyetle kuruluyor. Kuruluş çalışmaları 1949'larda başlıyor ama Demokrat Partinin iktidara gelmesinden sonra ancak muvaffak olunuyor. 11 Ekim 1951 tarihinde, Sirkeci'deki Konya Lezzet Lokan-

Kurucularımız Cemiyetin vizyonunu büyük tutmuşlar ve sadece bir cami veya bir Kur'an kursu veya bir okul yapıp orada kalmak gibi lokal bir çalışma değil de çok daha uzun vadeli, yeni bir toplum inşa etme fikrini ve niyetini ortaya koymuşlar. Hamdolsun, bu fikir tahakkuk etmiş ve İlim Yayma Cemiyeti bugün geleneksel hale gelmiş olan ve pek çok kurumun yapageldiği nice hayrın ve hizmetin öncüsü olmuştur.

tasının sahibi Mustafa Doğan Bey'e ait hânın üst katında küçük bir ofiste İlim Yayma Cemiyeti kurulmuş oluyor. Tabii çok farklı meslek kesimlerinden 68 kurucu büyüğümüz var. O dönemde din adına kaygı duyan, meslek olarak, meşrep olarak çok farklı, çok seçkin, dönemin ileri gelenleri sayılan, tarikat mensubu olan veya olmayan muhterem zevat, başta Sultanhamam piyasasındaki iş adamları, paşalar, hukukçular bir araya geliyorlar, müzakereler ve istişarelerle İlim Yay-

İsm Röportaj

Cemiyetimizin en temel özelliği, bütün toplumun ve ümmetin ortak bir kurumu olma vasfını hiç yitirmeden, bir üst kimlik haline gelmeden sebat edebilmiş olmasıdır. Bu çok önemlidir.

ma Cemiyetini faaliyete geçiriyorlar. Biz, kendilerini her vesile ile hayırla yad ediyoruz. Allah mekânlarını cennet etsin.

Tüzükteki “gaye” maddesine bakarsanız orada “millî, ahlâkî, dinî, manevî ve kültürel değerleri benimseyen, koruyan, geliştiren, vatanını ve milletini seven bir toplumun yetişmesine katkı sağlayacak eğitim ve kültür faaliyetlerinde bulunmak” diye zikredilir. Yani kurucularımız Cemiyetin vizyonunu büyük tutmuşlar ve sadece bir cami veya bir Kur’an kursu veya bir okul yapıp orada kalmak gibi lokal bir çalışma değil de çok daha uzun vadeli, yeni bir toplum inşa etme fikrini ve niyetini ortaya koymuşlar. Hamdolsun, bu fikir tahakkuk etmiş ve İlim Yayma Cemiyeti bugün geleneksel hale gelmiş olan ve pek çok kurumun yapageldiği nice hayrın ve hizmetin öncüsü olmuştur. Biraz açarsak, malum

Allah rızası için yaptığımız işlerde esas özne, yardım eden değil yardım edilen kim-sedir. Gençlere yönelik çalışmalar için söylersek asıl değerli olanlar, hizmet edenler değil hizmete layık olan gençlerdir.

olduğu üzere Cumhuriyetin ilk döneminde, 1960'lara kadar vakıf kurmak zaten yasaktı. Demokratik hayata geçildikten sonra sivil toplum kuruluşu olarak eğitim alanında, muhafazakâr ve İslami düşünceye sahip insanların oluşturduğu ilk kuruluşlardan birisi İlim Yayma Cemiyeti oluyor. Dolayısıyla barınma / yurt imkânlarını ilk kez başlatan İlim Yayma Cemiyetidir. “Kendi okulunu kendin yap” kampanyasıyla İmam-Hatipleri bizzat yapma gibi hayırlı bir faaliyeti başlatan İlim Yayma Cemiyetidir. Talebe bursu çalışmasını ilk kez başlatan İlim Yayma Cemiyetidir. Yurtlarda ilk defa toplu iftar veren / verdiren ve yine ilk defa kurban organizasyonu düzenleyen İlim Yayma Cemiyetidir.

Tabii ilk yapılan faaliyetlerin akışından da anlaşılacağı üzere Cemiyetin İmam-Hatip irtibatı çok önemli. Nitekim İlim Yayma Cemiyetinin kurulmasından bir hafta sonra, Celal Hoca'nın da büyük gayretleriyle, Ak-saray Etyemez semtinde 2 katlı ahşap bir binada, 19 öğrenciyle İmam-Hatip Okulu faaliyete başlıyor. Yani Cemiyetin kuruluşundaki öncelikli gaye, açılacak İmam-Hatip Okullarına hamilik etmektir. Yani belki

o günün devlet imkânlarıyla mümkün olmayacak hususları elbirliğiyle ve bir müessese vasıtasıyla halletmek, mesela okul binasının kira bedelini ödemek, müstahdem ücretini karşılamak, çoğu Anadolu'dan gönderilen çocukların iâşe ve ibâtesini

İsm Röportaj

temin etmek, kıyafet vesair ihtiyaçlarını gidermekti.

İlmi desteklemek için yola çıkan İlim Yayma Cemiyeti, yetmiş küsur yıldır hizmet sahalarını genişleterek ve faaliyetlerini çeşitlendirip artırarak bir noktaya geldi elhamdulillah. Tabii bu yolculukta cemiyetimizin en temel özelliği, bütün toplumun ve ümmetin ortak bir kurumu olma vasfını hiç yitirmeden, bir üst kimlik haline gelmeden sebat edebilmiş olmasıdır. Bu çok önemlidir. “Bizim için Müslüman kimliğimiz bize yeter.” şuuru sayesinde İlim Yayıncılık diye bir şey türememiş, iyilik yapılırken “Bize minnet duysunlar.” diye bir beklenti içerisine girilmemiş. Hizmetlerde sadece Allah rızası gözetilmiş, “Bir öğrencinin yetişmesine katkı sunabilmiş isek vazifemizi yapmışızdır.” mantığı hep ön planda olmuş, “Sağ elin verdiğini sol el bilmesin.” hassasiyeti ile hareket edilmiş. Hep gönüllülük içerisinde bir köprü görevi, imkânı olanlardan imkânı olmayanlara bir hizmet aktarımı söz konusu olmuş. Tek adama bağlı bir yapıya dönüşmekten, beyinlere ipotek koymaktan itina ile uzak durulmuş. Tam bir sivil kuruluş, her sene kongresi olur. Birçoğu gider birçoğu gelir ama istikameti aynı kalır: Bu ülkeye milli manevi değerlerine bağlı kalan, vatanını ve milletini seven, Allah’ına, dinine, memleketine sevdalı güzel insanlar,

Müslümanlar yetiştirmek. Bunlar kendi özelinde farklı olabilirler, farklı cemaatlerin veya tarikatların içerisinde bulunabilirler ama ortak bir payda olarak burada buluşurlar, birlikte hizmet ederler.

İşte bu kuşatıcı tavrın korunması, hususi bir söylemin sözgelimi İlim Yayıncılık diye ayrı bir ekolün doğmamış olması, kanaatimce İlim Yayma Cemiyetinin en güzel ta-

raflarından bir tanesidir. Yani ben Cemiyeti çok daha genel, çok daha özgür, çok daha özgün bir yapı olarak görüyorum ki sivil kuruluş olmak da bunu gerektirir.

Bir diğer husus şudur: Allah rızası için yaptığımız işlerde esas özne, yardım eden değil yardım edilen kimsedir. Gençlere yönelik çalışmalar için söylersek asıl değerli olanlar, hizmet edenler değil hizmete layık olan gençlerdir. Cemiyetimizde istihdam edilen insanların vazifeleri o gencin en iyi şekilde yetişmesine katkı sunmak, imkânlarını artırmak, şartlarını iyileştirmektir.

Gençlere değer vermek, onları daha güzel noktalara taşımak, yüceltmektir. Elbette ki onlara hizmet ettikçe, buna yönelik çalışma-

ları en iyi şekilde yürüttükçe hizmet edenler de Cenab-ı Hakk'ın rızasını kazanarak bundan istifade edecektir ama dediğim gibi esas kıymetli olan öğrencidir. Cemiyet bu hassasiyeti gözeterek gerçekten güzel işler ortaya koymuştur.

İlim Yayma Cemiyetinin bir diğer önemli vasfı ise hep ihtiyacı ön planda tutmuş olmasıdır. Yani herkesin el attığı popüler işlere el atmak, görünsün diye veya yapmış olmak için yapmak yerine ihtiyaç olan sahanın tespit edilmesi, nerede bir boşluk var ise o boşluğun giderilmesi, yerel çabaların desteklenmesi, eksiklerin tamamlanması gayreti içinde olunmuştur. Mesela bilhassa gençlerle ilgili olarak; İmam-Hatiplilere

İsm Röportaj

katsayı engeli getirilip üniversiteye girişleri zorlaştırılınca dershane açmak, katsayı ve başörtüsü yasağı ile gençlerin üniversiteye gitmeleri engellenince yurt dışında tahsil için destek olmak, yüksek tahsil yurtları ihtiyaç olunca yurtları hizmete sokmak ve bunların en iyi şekilde yürütülmesine gayret etmek. Mesela İmam-Hatiplilerin mağduriyetlerini gidermek için Beylerbeyi'nde Cennet Mahallesi'nde Açık İlahiyat programı başlatmak. O gün o ihtiyaçtı ve yapıldı. Yani şöyle bir faaliyet yaparsak bununla ilgili şöyle bir menfaat elde ederiz, para kazanırız gibi bir beklenti yok. Acaba bu faaliyetle birkaç gence daha nasıl hizmet ederiz? Onların sıkıntılarını nasıl gideririz, problemlerini nasıl çözeriz? Derdimiz bu. Başka bir önemli misal dil eğitimi hususundaki ihtiyacı karşılamak üzere kurduğumuz İYEM'dir. Yabancı dil sınavını veremeyen yüzlerce akademisyen kardeşimiz geldiler, çok sembolik rakamlarla eğitimlerini aldılar, sınavlarını geçerek doktoralarını tamamladılar, doçentliklerini aldılar. Bütün bunlarda temel gayemiz kuruma bir şey kazandırmak değil kurum vasıtasıyla imkânlar oluşturarak o hizmeti ihtiyacı olanlara ulaştırmak, problemlerini çözmelerinde onlara yardımcı olmak. Reklamsız, dedikoduya ve şaibeye bulaşmadan istikameti korumak. Dahası güzel faaliyetler yapan kurumlara saygı duymak, o yapıyorsa ben de yapayım demek yerine hayırlı işlerinde onlara destek olma misyonuyla hareket etmek. Mesela ÖNDER

Temel gayemiz kuruma bir şey kazandırmak değil kurum vasıtasıyla imkânlar oluşturarak o hizmeti ihtiyacı olanlara ulaştırmak, problemlerini çözmelerinde onlara yardımcı olmak. Reklamsız, dedikoduya ve şaibeye bulaşmadan istikameti korumak.

İmam-Hatiplilere sahip çıkma adına yurt dışında, Viyana'da, Bosna'da, Kıbrıs'ta hizmet ederken ÖNDER'e en büyük desteği biz verdik. "ÖNDER bu işi yapıyor, Kendisi yap-sın." demek yerine "Güzel bir iş yapıyorsa ona sahip çıkmak, katkı sunmak bizim vazifemizdir." şuuruyla hareket ettik. İşte böyle güzel gelenekleri olan bir kurumdur İlim Yayma Cemiyeti.

Tabii, Cemiyetimizin her dönem kapasitesi gittikçe artıyor, kervan yetmiş yıldır büyü-yerek yoluna devam ediyor. Bu kervanda yer alan, maddi manevi destek veren herkesten Allah razı olsun, ahirete irtihal etmiş olanların mekânı cennet olsun, hayatta olanlara Allah hayırlı ömürler versin. Tabii bu tür uzun hizmet yolculuklarında güven çok önemlidir. Eğer siz o güveni sağlayıp doğru projeyi ortaya koyarsanız bizim milletimiz ona sahip çıkar. Yani kaynak bulmak, oluşturmak zor bir şey değil. Yeter ki siz Allah rızası için bir işe azmedip yola çıkın. İlim Yayma Cemiyeti de böyledir. Allah için yola çıkmış, karşılıklı güveni esas almış bir kurum olarak istikamet üzere seyrine devam ediyor. Elhamdülillah.

Güçlü devlet olmak, bütün işlerini kendisi yapan bir devlet olmak değildir, aslında sivil toplumu güçlü olan devlet güçlüdür. Dolayısıyla devlet ne kadar güçlü olursa olsun, kendisinin de yapabileceği birtakım hususları sivil topluma bırakması, onlar için belli hizmet alanları açması en doğru olanıdır.

Hocam sizin de işaret ettiğiniz üzere Demokrat Partinin iktidara gelmesiyle birlikte vakıf şuuruna sahip hayırseverler eğitim sahasına ciddi katkılar sunmaya başlıyor. Yani Tevhid-i Tedrisatla ortaya çıkan “eğitimi bütünüyle resmî kurumlar eliyle yürütme” iddiası zeminini kaybediyor, cemiyetler ve vakıflar daha görünür hale geliyor. Sivil kuruluşların eğitim sahasında katkı vermesini nasıl değerlendiriyorsunuz? Talim ve terbiye sahasında, bu milletin ilim ve irfanının yücelmesine katkıda bulunma yolunda sadece devlet değil, biz de varız diyerek yola çıkan sivil toplum kuruluşlarının bugün geldiği nokta tatmin edici mi? Sizce yolun neresindeyiz?

Elbette ki sivil toplum kuruluşları da siyasi partiler gibi millete hizmet etmenin bir aracıdır, en önemli yollarından bir tanesidir. Burada “güçlü devlet” hususuna temas etmek gerekir. Kanaatimce güçlü devlet olmak, bütün işlerini kendisi yapan bir devlet olmak değildir, aslında sivil toplumu güçlü

olan devlet güçlüdür. Dolayısıyla devlet ne kadar güçlü olursa olsun, kendisinin de yapabileceği birtakım hususları sivil topluma bırakması, onlar için belli hizmet alanları açması en doğru olanıdır. Neden? Çünkü devlet birçok şeyi parayla yaptırırken sivil toplum gönüllü olarak yapar. Nedir bu gönüllülük ve adanmışlık? Birisi zamanını, birisi fikrini, ilmini, birisi de malını, maddi imkânlarını karşılıksız olarak verir. İşte bu üç fedakârlık sivil toplum kuruluşları aracılığıyla buluşur, bir sinerjiye ve hizmete dönüşür. Devletin, üzerindeki yükü hafifleten bu hizmeti hafife alması, “Ben bunu istemiyorum.” deyip karşı çıkması asla makul ve mantıklı değildir. Bunun yanı sıra verimliliği ve kaliteyi artırabilmek için de sivil toplumu güçlendirmemiz gerekiyor. Neden? Çünkü kendi alanlarında uzmanlaşmış, spesifik çalışmaları olan bu kurumların teklifleri dikkate alındığında daha yerinde kararlar alınır ve daha sağlıklı düzenlemeler yapılır. Batı’da da sivil toplum kuruluşları sözgelimi spor, kültür, sanat merkezleri yine sanayi, ticaret ve ziraat odaları devletlerin birçok siyasetine, politikalarına yön verirler.

Bizim eğitim sahasında ortaya koyduğumuz faaliyetlere gelince bunlar zaten devletinkilere alternatif değil onları tamamlayıcı mahiyette olan, devletin idealleriyle ve hedefleriyle örtüşen faaliyetlerdir. Biz “Din eğitimi biz yapalım.” diye yola çıkmadık, “Din eğitimi devlet yapsın.” diyoruz zaten. Ne-

İsm Röportaj

rede yapsın devlet? Kur'an kursunda, okullarda, İmam-Hatip liselerinde, İlahiyat fakültelerinde. Bunlar nereye bağlıdır? Diyanet İşleri Başkanlığına, Milli Eğitim Bakanlığına, YÖK'e. Yani bunların hepsi devletin kursudur, okuludur, fakültesidir, resmî devlet kurumudur. Peki bu noktada sivil toplum kuruluşları ne yapmıştır, hangi hususlarda destek vermiştir? İmam-Hatip liselerinin binasını yapmış, yurdunu açmıştır. Camiin, Kur'an kursunun binasını yapmıştır. Mille-tin çocuklarına hizmet etmiş, onlar için hayat şartlarını iyileştirmiş mesela barınma hizmeti sağlamış, burs vermiştir. Bütün bu faaliyetler aslında devlete alternatif bir şey değil ki. Devletin bir noktada yükünü alıcı, hafifletici faaliyetlerdir. Bu bakımdan devletin "Aman bu STK'lar şöyle böyle!" diyerek engelleyici tavra girmesi kabul edilemez.

STK'lar toplumu yansıtan kurumlardır. Siyasi partiler, barolar, meslek odaları, hemşeri dernekleri, Atatürkçü Düşünce Derneği, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Ülkü Ocakları vesaire pek çok farklı kuruluş bir fikri, bir bakış açısını yansıtır. İnsanlar kendi mizaçlarına, ideallerine göre farklı sivil toplum yapılarını oluştururlar, desteklerler, bunları yadırgamamak lazım. Siz önemli gördüğünüz bir hedefinizi tüzüğünüzde ifade edip yola çıkarsınız, milletin önüne de bu talebi koyarsınız. Koyduğunuz hedefe kim ikna olursa, gönül verirse fikrinden, mesaisinden ve maddiyatından

---

Sivil toplumu iğdiş etmek, itibarsızlaştırmak, devlete rakip gibi görmek çok yanlıştır. Sivil toplum kuruluşları aslında toplumun kılcal damarlarıdır. Vücudun en ücra noktalarına, parmak uçlarına kadar kan gitmesini sağlayan kılcal damarlar misali vazife görürler.

---

fedakârlık yapar, destek verir. Neticede bazı hizmetler gönüllülük ruhu ile devlete yük olmadan halledilmiş olur. Bu bakımdan sivil toplumu iğdiş etmek, itibarsızlaştırmak, devlete rakip gibi görmek çok yanlıştır. Sivil toplum kuruluşları aslında toplumun kılcal damarlarıdır. Vücudun en ücra noktalarına, parmak uçlarına kadar kan gitmesini sağlayan kılcal damarlar misali vazife görürler. Mesela hemşeri derneklerini düşünün, kendi köylerindeki fakir fukaraya veya okuyacak çocuklara sahip çıkan köy derneklerini. Ben bunu bizzat tecrübe ettim, Artvin ili Şavşat ilçesi Meydancık köyünden gelmiş bir kardeşiniz olarak. İlim Yayma Cemiyetinde işe başladığımda baktım ki burada barınma ve burs imkânları var, yatılı Kur'an kursları var. Meydancık'taki çocukların çobanlık yaparken İstanbul'daki imkânlardan haberdar olması mümkün müydü? Aldık getirdik, İlim Yayma olarak vesile olduk yetişmelerine. O köy bu köy derken iş büyüyünce, artık üstesinden gelme imkânı kalmadığını görünce 1988'de Artvinliler Vakfını kurduk. Yaklaşık 35 yıl olmuş, 20 binden fazla Artvinli öğrenciye burs verilmiş. Bu si-

İsm Röportaj

vil toplum kuruluşu olmasaydı çocuklara o bursu veremezsiniz. 1951'de büyüklerimiz çıkıp da İlim Yayma Cemiyetini kurmamış olsaydı yıllardır yüzbinlerce insanımıza verilen bunca destek hiç olmayabilirdi. Bugün 200'e varan yurdu, 30.000'e varan öğrencisiyle devam eden hizmetlerle kime destek verilmiş oluyor? Devlete. İlim Yayma Cemiyetinin barınma hizmeti verdiği çocuklar ne yaptı? Ana babasına, memleketine daha güzel hizmet etti, İlim Yayma da bundan mutlu oldu. Sonuçta İlim Yamacılık gibi bir şey de yok. Bizim işimiz bu ülkeye güzel insan yetiştirmek. Ben pek çok STK'nın çok güzel

çalışmalar yürüttüğünü düşünüyorum. Bu kuruluşlar hataya düşmez mi, düşebilir. Bu yüzden bunların tüzüğünde veya senedinde olan gayenin dışına çıkıp çıkmadığına yönelik denetimi yapmak devletin vazifesidir. Tabii bunu da alan daraltmaya dönüştürmeden yapmak lazım. Yani herkesi gönüllü olarak fikriyle, mesaisiyle ve maddi desteğiyle bir sinerji oluşturmaya teşvik edip serbest bırakmak ama denetimi de elden bırakmamak lazım. Böyle bir denge ile sivil toplum da devlet de daha güçlü hale gelir.

Hocam, eğitimde bilhassa da ilahiyat ve din eğitimi sahasında ihtisaslaşma hususuna çok önem verdiğinizi, uzun yıllardır buna yönelik ciddi emekler verdiğinizi, farklı kurumların açılmasına öncülük ettiğinizi biliyoruz. Üsküdar Zeynep Kamil semtinde 2002'de açılan Mahmut Bayram İlahiyat İhtisas Yükseköğretim Erkek Öğrenci Yurdu ve Atik Valide Medresesi'nde 2007'de kurulan İlimler ve Sanatlar Merkezi (İSM) bu gayretinizin en güzel nişanelerinden. İSM kurulurken bir anlamda fikir sahibi olarak ne düşünmüştünüz? Kuruluş safhasındaki hedefleriniz nelerdi, bunlara ulaşıldığını düşünüyor musunuz?

Çok teşekkür ediyorum. Evet, İSM gerçekten de İlim Yayma Cemiyetinde en üst düzeyde eğitim verilen yerlerden bir tanesi. Kanaatimce iyi bir kurumsal yapı oluştu ve çok güzel de hizmet veriyor. Bir işe başlamak çok önemlidir. Başladıktan sonra za-

İsm Röportaj

man içerisinde tekâmül eder, gelişir. Burada da 15 yıldır bu kıymetli faaliyet devam ediyor, talep de var gördüğüm kadarıyla.

Burada hareket noktamızı teşkil eden “eğitimde ihtisaslaşma” fikri neden önemlidir? Çünkü bütün başarılı eğitimlerin arkasında STK desteği vardır. Beyoğlu Anadolu İmam-Hatip Lisesi, Boğaziçi Üniversitesi, Galatasaray Lisesi, İstanbul Erkek Lisesi, Kartal Anadolu İmam-Hatip Lisesi hep böyledir. Yani siz rutin eğitimin dışında ilave faaliyetler yapıyorsanız, ekstra girdileriniz varsa neticeyi de ürünü de kat kat fazlasıyla elde edersiniz. İlahiyat sahasına gelince, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi zaten Türkiye’deki en yüksek puanla öğrenci alan, Boğaziçi ayarında puan almış ama ilahiyata gelmiş zeki, seçkin, başarılı öğrencilerin geldiği bir kurumdu. Bu gençlere bayrağı daha ileri taşımaları için, yolda vakit kaybetmesinler, rahat bir ortamda derslerine çalışsınlar, müzakerelerini yapsınlar ve kendilerini en iyi şekilde geliştirsınler diye bir barınma imkânı oluşturduk önce, adıyla Merhum Mahmut Bayram Hoca’ya da vefa göstermiş olduk. Sonrasında da yurtlarımızdaki eğitim programlarına nazaran daha yoğun ve düzenli bir şekilde üniversite dışındaki zamanlarda dil ve bilim çalışmalarını yürütsünler, ayrıca Osmanlı medrese ilimlerini de alıp sahalarında ihtisaslaşsınlar diye muhterem bilim kurulu üyesi hocalarımızla İlimler ve Sanatlar Merkezini

---

Nurbanu Valide Sultan Külliyesi’ndeki tarihi medreseyi, Atik Valide Medresesi’ni yeniden ihya etmek, Cumhuriyet döneminde vakfiyesine en yakın haliyle hizmete sunmak bize nasip oldu. Elhamdülillah.

---

kurduk. Mekân olarak da Nurbanu Valide Sultan Külliyesi’ndeki tarihi medreseyi, Atik Valide Medresesi’ni yeniden ihya etmek, Cumhuriyet döneminde vakfiyesine en yakın haliyle hizmete sunmak bize nasip oldu. Elhamdülillah. Bütün bunlar niye yapıldı? Bu güzel yurttaki bu müstesna eğitimi alanlar bu eğitimi almayan diğer öğrencilerden bir adım önde olsunlar, daha ileri hizmetlere öncülük etsinler diye. Bu bir adım önde olmanın ne manaya geldiği mezun olduktan sonra daha iyi kavranıyor esasında. Yani zamanında gayret edip hazırlanmışsanız, fiili duanızı yapmışsanız karşınıza çıkan sınavlarda Allah’ın izniyle öne geçersiniz. Çünkü 3500 saat fazladan ders görmüş birisiyle normal rutin eğitim almış birisinin aynı başarıyı göstermesi mümkün değildir, nimet külfete göredir, kader gayrete aşkıdır.

İSM mezunu gençlerimizin akademik sınavlarda tabii bir muvaffakiyet elde etmeleri, Cenab-ı Allah’ın lütfuyla hak ederek bir yere girmeleri bizim için iftihar vesilesidir. “Ben İlim Yayımcıyım, buraya geleyim.” diye değil de alınının akıyla, vicdanının rahatlığıyla vazife alabilmeleri gerçekten çok önemlidir.

İSM Röportaj

Yani İSM mezunu gençlerimizin akademik sınavlarda tabii bir muvaffakiyet elde etmeleri, Cenab-ı Allah'ın lütfuyla hak ederek bir yere girmeleri bizim için iftihar vesilesidir. “Ben İlim Yayımcıyım, buraya geleyim.” diye değil de alnının aklıyla, vicdanının rahatlığıyla vazife alabilmeleri gerçekten çok önemlidir. Yani İSM kurulurken en temel hedefimiz, bu takviye eğitimleri alan gençlerin iyi akademisyen olmalarıydı, hamdolsun bu hedef büyük oranda gerçekleşmiş, temel gaye açısından başarı sağlanmış görünüyor.

Öte yandan hedeflediğim iki husus daha vardı: Birisi Diyanet İşleri Başkanlığı ile yürütülebilecek bir çalışmaydı. Malumunuz, DİB yurt dışına din müşavirleri ve ataşeler gönderiyor. Bu gönderilen hocalar elbette seçilmiş isimler ama daha temelden hazırlık yapmış olsalar, gidecekleri ülkelerde konuşulan dilleri bilseler daha verimli hizmet edebilirler. İşte buna yönelik olarak DİB ile protokol yapabiliriz, ileride Bulgaristan'a, Gürcistan'a, Romanya'ya, Hollanda'ya vs. göndereceğimiz hocayı planlı yetiştirebiliriz. Talebelik döneminde hem fakülte hem de medrese okurlarken gideceği bölgede konuşulan dilleri de öğrenirler, neticede ilim sahibi, dil bilen, kültürlü hocaefendiler hizmet edecekleri bölgeye giderler ve böylelikle oralarda çok daha kaliteli hizmetlere vesile olurlar Allah'ın izniyle. Bu hedefi henüz gerçekleştiremedik ama ben halen yapabiliriz diye düşünüyorum.

Bir diğer arzum ise İSM olarak İlahiyat fakülteleri ile protokol yapmak ve kuşatıcı

mahiyette “saha buluşmaları / bilim dalı toplantıları” düzenlemektir. Elbette gerek üniversiteler bünyesinde gerekse bazı sivil toplum kuruluşlarında, farklı sahalarda akademisyenler buluşuyor, bazı hususlar müzakere ediliyor, sempozyumlar yapılıyor, tebliğler sunuluyor ama daha kuşatıcı bir buluşmadan bahsediyorum. Akademide artık yol almış, tecrübe kazanmış muhterem hocalarımızla sahaya yakın zamanda girmiş kıymetli genç araştırmacıları çeşitli dönemlerde, belli üst konular belirleyerek bir araya getirsek, güzel bir müzakere ortamında birbirlerini tanısalara, halka açık olmayacak şekilde kendi içlerinde akademinin, bilim dallarının sorunlarını konuşsalar, gelecekte çalışılabilecek meseleleri, tez konularını ihtiyaca göre, belli bir öncelik sıralamasına göre belirleseler ne iyi olur. Aslında bu ortak zemini oluşturmada üç temel fayda var: Birincisi, akademinin, bilim dalının problemlerini ve geleceğe yönelik planlamasını müzakere etmek. İkincisi hocalarla gençlerin tanışmasını ve tecrübe aktarımını sağlamak, rehberlik ve danışmanlık ortamı oluşturmak. Üçüncüsü ise liyakatli gençlerin istihdamına katkı sunmak. Yani hocalar yetenekli, iyi öğrenciyi görürler, tanırlar, sağlam tezler hazırlamalarına katkı sunarlar ilerde bir ihtiyaç olduğunda, kadro açıldığında da istihdamına yardımcı olurlar. Böyle bir rehberlik ortamı oluşturmak, ilim erbabını ortak zeminde buluşturmak hedefim de vardı. Bunu ve az evvel bahsettiğim din müşavirleri çalışmasını henüz pek başaramadık, sizler başarabilirsiniz inşallah.

İSM Röportaj

Hocam çok teşekkür ederiz. Bu işaret ettiğiniz çalışmalar lisans kademesinden ziyade ihtisas kademesinde yürütebilecek projeler. Biz de malumunuz üzere son birkaç yılda ihtisas çalışmalarımızı yoğunlaştırdık. İnşallah, bu hedefleri de tekrardan tezgâha alalım ve bir gelecek vizyonu olarak koyalım önümüze.

Hocam, sizin de işaret ettiğiniz üzere İYC ve İSM olarak hedefimiz liyakatli, yüksek vasıflı, donanımlı insan yetiştirmek. Bununla birlikte bir kaht-ı ricâl söylemi de var, bu problem belki tâbiûn neslinden sonra hemen her dönemde ifade edilegelmiş ama günümüzde daha ciddi bir mesele olarak görülüyor. Sizce şuurlu ve sebatkâr bir nesil yetiştirmek için nelere dikkat etmemiz gerekiyor? Yani çarkların arasında dağılıp gitmemeleri, dejenere olmamaları için genç arkadaşlara hangi hasletleri kazandırmaya çalışmalıyız?

Evet, bazı arkadaşlarımız hep olumsuzluklara takılırlar, cevap yetiştirmeye çalışırlar. Falanca şunu demiş, filanca bunu yapmış... Tabii ki yanlışların izalesi de bir görevdir ama bunlara takılıp kalınca, bir süre sonra geriye dönüp "Ben ne yaptım?" diye baktığımızda henüz sadra şifa bir şey yapamadığımız ortaya çıkıyor. Bu yüzden kanaatimce, "Falanca şunu bunu yapmış, kendi inancına meşrebine göre bir amel işlemiş."

Sivil toplum kuruluşları olarak gençlere karşı en önemli vazifemiz onlara doğru rol model olabilmek, örnek şahsiyetlerle, müstesna isimlerle gençleri buluşturabilmek, gönülden gönüle akan bir manevi iklimi onlara sunabilmektir.

gibi hususları konuşup durmaktansa "Ben kendi inançlarım, ideallerim doğrultusunda ne yaptım?" sorusunu sormamız, kendi çalışmalarımıza kafa yormamız gerekiyor. Olumsuzlukların içerisinde debelenmek yerine fonksiyonel olmak, aksiyoner olmak, sorumluluk almak, hizmet etmek... Yani herkes kendisini şöyle bir tanıyacak: Ben inancıma göre mutlaka bir işe yaramalıyım, vazife görmeliyim. Şu halde ben kimim, hangi vafsa sahibim, nasıl bir katkı sunabilirim, elimden ne gelir? Hocaysam hafız yetiştirebilir miyim, gençlere sohbet, konferans, seminer verebilir miyim? Çünkü biraz evvel de dediğim üzere herkesin yapacağı bir iş var; kimisi fikriyle, kimisi mesaisi ile, kimisi maddi imkânıyla. İşte bu şuurlu gönüllü hizmetler çoğaltılabilirse Allah'ın izniyle insanlara ulaşmak, onları kötülüklerin içerisinde çekip kurtarmak mümkün hale gelir. Gerçekten de gönüllülük birçok insanı mutlu kılar, iyilik yapılanı zaten sevindirir, iyilik yapana da başkasını mutlu etme hazzını tattırır.

Sivil toplum kuruluşları olarak gençlere karşı en önemli vazifemiz onlara doğru rol

İsm Röportaj

Talebenin talebeye rehberliği ve hizmeti de çok kıymetlidir. Kendi aralarında oturup konuşan, dert edinen, plan program yapıp birlikte hizmete koşan gençler... İnsan böyle bir ortamda günden güne güzelleşmez mi?

model olabilmek, örnek şahsiyetlerle, müstesna isimlerle gençleri buluşturabilmek, gönülden gönüle akan bir manevi iklimi onlara sunabilmektir. Tabii bugün evde anne-babanın rolü değişti, okulda hocanın rolü değişti. Mecburiyetler ve resmiyetler çocuklarımızı bizden uzaklaştırıyor. Ders, yoklama, ödev, zil vs. bunlar da olacak ama bence okul dışı zamanlarda yapılan faaliyetler çok daha önemli. Çünkü çocuklar sınıf dışındaki faaliyetlerden, gönüllü sivil çalışmalardan daha çok etkileniyorlar; hangi faaliyete, spora, sanata, kültüre yöneliyorlarsa, hangi ortama takılıyorlarsa ona göre şekil alıyorlar. Neden? Çocuk temiz ruhuyla fedakârlığı fark ediyor, muhabbeti hissediyor. Mesela okulda zil çalar, bir hoca yalnız başına kalır, kimseyle selamı muhabbeti olmadan kenara, öğretmenler odasına çekilirken bir başka hocanın etrafında birçok çocuk vardır, otururlar, çay içerler, muhabbet ederler, gezerler, kitap okuyup tartışır, top oynarlar vs. İşte öğrenci resmi görevin dışındaki bu fedakârlıklardan etkilenir, o hocayı kendisine örnek alır. Yurt ve eğitim merkezi idarecileri de böyledir. Yani siz muhataplarınıza hele ki gençlere değer verirseniz, fedakârlıkta bu-

lunursanız, sevginizi ve ilginizi sözünüzle ve tavrınızla gösterirseniz onlar bunu mutlaka hissederler, size dikkat kesilirler, kulak verirler ve böylece onlara bilgi ve bilinç aktarmanız mümkün olur. Dolayısıyla bize düşen bütün gönüllü kuruluşlar ve sivil inisiyatifler olarak çocuklarımızın, gençlerimizin zevkle, gönüllü olarak, hiçbir baskı olmadan gelecekleri sosyal ortamlar oluşturabilmektir. Zaten sonrası gelir, çocuk seve isteye şekil alır. Yoksa “Sen adam değilsin, şöyle şöyle kötülükleri yapan birisisin, gel ben seni bir adam edeyim, kötülüklerden vazgeçireyim.” diye yaklaşırsak kimse gelip de bizim önümüzde öyle bir pozisyonda durmaz. Yani biz önce insanla, gönül sahibi bir varlıkla alâkadar olduğumuzu bileceğiz. Ben İlim Yayma Cemiyeti çalışanlarının bu şuurda olduğuna, bu hassasiyetle hizmet ettiğine inanıyorum. Nitekim yurtlarımıza gelirken çok farklı zihniyetle belki tedirginlikle gelen insanlar bile bir süre sonra çok farklı bir insan oluyorlar, “Ne iyi ettim de buraya geldim.” diyorlar.

Ayrıca güzel ortamların getirdiği bir fırsat olarak talebenin talebeye rehberliği ve hizmeti de çok kıymetlidir. Kendi aralarında oturup konuşan, dert edinen, plan program yapıp birlikte hizmete koşan gençler... İnsan böyle bir ortamda günden güne güzelleşmez mi, belki anne babasından görmediğini arkadaşlarından öğrenmez mi? “Arkadaş arkadaşının dini üzeredir.” diyor Peygamber Efendimiz aleyhisselâm. Bir

İsm Röportaj

seferinde Ümraniye yurdumuzdaki gençler sahur programına çağırılmışlardı. Gittim ve gördüm ki gençler işin zevkini tatmışlar. “Gençler, ben niye konuşayım size, en iyisi siz ne yaptığınızı anlatın, ben sizi iyice bir dinleyeyim.” dedim, anlattılar. Bir taraftan kendi öğrenci halleriyle aralarında para toplayıp şehit çocuklarına burs vermeye başlamışlar. Bir taraftan da o bölgeye yakın bir Roman mahallesindeki camiin imamıyla hemhal olmuşlar, mahalledeki çocuklara sahip çıkmışlar, ders okutmuşlar, sınavlara hazırlamışlar, rehberlik yapmışlar... Hafız olanlar, İmam-Hatip liselerine, ilahiyatlara gidenler olmuş. Mahalledekiler “Önceden hayatımızda bir eğlence vardı, mahallemizde suç oranı yüksekti, şimdi hayatımız değişti.” diyorlarmış. Yani dokunabilmek çok önemli, belki artık ötekileştirilmiş, kenarda kalmış bir gruba bile değer verdiğiniz, gönülüne dokunabildiğiniz zaman ne kadar değiştiğini görüyorsunuz. Yurttaki arkadaşların da aldıkları bu sorumluluklarla, yaptıkları bu iyiliklerle hayata bakışları değişmiş tabii. Bu tecrübeyi belki anne baba çocuğuna veremez ama arkadaş arkadaşına pekâlâ hem de tabii seyir içerisinde sunabilir.

Bir başka önemli husus bulunduğumuz bölgeye katacağımız sevgi ve iyi komşuluk ilişkileridir. Hep örnek veririm, diyelim ki bir komşu kız yurdumuz var, karşısında da bir apartman var. Oradakiler bize selam vermez, biz ona selam vermeyiz, hayat böyle de devam edebilir ama daha güzeli niye olmasın? Apartmandaki bir ablamız bir tepsi

börek açsa, yurttaki beş tane kızı bir sabah kahvaltısına çağırıp, oturup muhabbet etseler, aralarında dostluk oluşsa, kızlar da ihtiyacı olduğunda ona yardım etseler hepsi mutlu olur, daha huzurlu olurlar. Yani ev hanımının da yapacağı bir şey var, öğrencinin de şoförün de çobanın da... “Komşusu açken tok yatan bizden değildir.” hadis-i şerifi gereği, “İnsanların en hayırlısı insanlara faydalı olandır.” hadis-i şerifi gereği bir insana faydalı olabilmek, insanların ihtiyacını gidermeye gayret etmek, bu derdi ve mesuliyeti taşıyabilmek hem kendimiz hem de toplum için çok önemlidir. Zira gönüllü faaliyetler arttıkça, iyilik hareketi büyüdükçe toplumdaki kötülükler azalır, iyi insanlar çoğalır ve kuvvet kazanır.

Gençlerin halihazırdaki vaziyetleri, iyi yetişip yetişmemesi hususlarında bir noktaya özellikle dikkat çekmek istiyorum. Talebin kötü yetişmesinden veya sekülerleşmesinden ziyade biz sekülerleştik gibi geliyor bana. Gençler hakkında büyük hayaller kuruyoruz, temenniler ifade ediyoruz, “Şöyle idealleri olsun, böyle vasıfları olsun.” diyoruz. Tamam ama “Öyle bir neslin yetişebilmesi için acaba ben nasıl olmalıyım?” sorusunu kendimize soruyor muyuz? Halbuki biz bu soruyu gençlerden önce kendimize sorabilsek, gençlerden önce kendimizde bir eksik var mı yok mu diye sorgulayıp eksiklerimizi giderebilsek, dini daha iyi temsil eder konuma gelebilsek hem biz kurtuluruz hem de gençler bizi örnek alarak kurtulurlar Allah’ın izniyle. Ama biz dini tem-

İsm Röportaj

sil edemez haldeyse, bütün ideallerimizi, hedeflerimizi artık dini hassasiyetlerin ötesinde bir gelecek kaygısına, bir istikbal beklentisine dönüştürmüşsek, hakiki ölçülerimizi kaybetmişsek, itibarı sadece maddi imkânlarda arar ve çocuğumuz hangi mesleği seçerse daha iyi para kazanır diye bakar olmuşsak gidişat iyi değil demektir. Bizim babalarımız bizleri İmam-Hatip Lisesine gönderirken, hocaya “Eti senin, kemiği benim.” diye teslim ederken “Kabrimde bir Yasin-i şerif okusun, bir Fatiha okusun başka bir şey istemiyorum.” diye bakarlardı, dertleri buydu. Maalesef şimdi o dert bizde kalmadı, rahatımız, konforumuz yerinde. Evimiz, arabamız, yazlığımız, kışlığımız derken düzenimiz kurulmuş. Bu düzenin içerisinde artık mücadele mi olur? Bu düzenin üzerinde keyifçe yaşanır. Bizimkiler de şimdi keyifçe yaşıyor. Kısacası vaziyet bu. Onun için bence talebelerde, gençlerde kusur yok. Kusur bizlerde, derdini unutmüş, rahatına düşmüş, rol model olma vasfını kaybetmiş büyüklerde.

Biz dini temsil edemez haldeyse, bütün ideallerimizi, hedeflerimizi artık dini hassasiyetlerin ötesinde bir gelecek kaygısına, bir istikbal beklentisine dönüştürmüşsek, hakiki ölçülerimizi kaybetmişsek, itibarı sadece maddi imkânlarda arar ve çocuğumuz hangi mesleği seçerse daha iyi para kazanır diye bakar olmuşsak gidişat iyi değil demektir.

Hocam örneklik ve adanmışlık ile irtibatlı olarak daha önce farklı programlarda, yine geçmişle bugünü mukayese ederken ifade ettiğiniz bir tespitiniz var: “Profesyonellik arttıkça adanmışlık azalıyor”. Bu işi dengede götürmek mümkün müdür? Yani profesyonelleşme ve kurumsallaşmayla birlikte tabiri caizse amatör ruhu ve heyecanı sürdürmek, vakıf şuurunu ve hizmetlerini sadece maaş alanların değil de herkesin sahipleneceği şekilde devam ettirmek, sizin de dikkat çektiğiniz üzere “Herkesin yapacağı bir iş vardır.” diyerek iyilik hareketini herkese mâl etmek mümkün olabilir mi?

Evet gönüllülüğü yaygınlaştırmamız, geliştirmemiz lazım. Bazı kimseler kendiliklerinden “Ben geleyim size hizmet edeyim, sizin içinizde yer alayım.” diyebilirler, elbette ki bu büyük bir erdemdir, güzelliştir. Ama biz bir teşkilatsak, bir vakıfsak bu talebi insanlara götürmek asıl bizim vazifemizdir. Allah rızası için kimin yapacağı bir şey varsa, fikri olanın fikrini, mesai verebilecek olanın mesaisini ve imkânı olanın imkânını talep etme noktasında insanlara teşkilat olarak bizim ulaşmamız gerekir ki teşkilat olmanın güzelliği budur. Teşkilatta çalışanlar “Biz zaten varız, başkalarına gerek yok.” mantığıyla hareket edemezler. STK'larda ne kadar insan yer alırsa yani işin bir ucundan tutan ne kadar kişi olursa o kadar iyidir. Her gönüllü bir değerdir, her katkı bir im-

İsm Röportaj

kândır, fırsattır. Böyle bakmamız ve gönüllülüğü geliştirmemiz lazım. İHH, Kızılay, Deniz Feneri gibi git-tikçe gönüllülüğü artıran kurumları takdir ediyorum. Biz de bir yandan talebeye imkân sunarken bir yandan da onları gönüllülüğe alıştırmalıyız. Hizmet alırken hizmet etmenin ta-dını ve zevkini almaları, bir insana faydalı olmanın, birisinin gönlünü kazanmanın önemini kavramaları için ortam oluşturmamız.

İnsanımızı vazifeye çağırmamız, işin tadını almalarını sağlayarak neme lazımcı-lıktan kurtarmamız, kendi kendilerine “Ben ne yapabilirim?” sorusunu sordurabilme-miz gerekiyor. “Başta bana lazım, arkadaşımın gönlünü kazanmak bana lazım, Cena-b-1 Hakk’ın rızasını kazanmak bana lazım, cennet bana lazım, dua bana lazım, dost bana lazım.” diye düşünen kimse birçok fe-dakârlık yapabilir, etrafındakilerin derdiyle dertlenir, yardımlarına koşar. Herkesin ka-tılacağı bir iyilik hareketiyle, topyekûn sa-hiplenmeyle her şey bambaşka olur, huzur ve bereket gelir. Büyüğü küçüğü, yaşlısı gen-ci, çoğu azı olmaz bu işin. Gönülden yapılan çok basit bir yardım gönülsüz çok büyük yardımlardan daha bereketlidir. Çünkü “Ya Rabbi, senin rızanı kazanmak için yola çık-tım.” diyorsan ecir de Cenab-1 Hakk’tandır. Allah’ın rızasını kazanmak herkese lazımdır. Bu yüzden kapılarımızı sonuna kadar açmamız, bilhassa gençleri bu işlere alıştı-rmamız lazım. Kim nasıl güzel bir faaliyet ta-

Talebeye imkân sunarken bir yandan da onla-rı gönüllülüğe alıştırmalıyız. Hizmet alırken hizmet etmenin tadını ve zevkini almaları, bir insana faydalı olmanın, birisinin gönlünü kazanmanın önemini kavramaları için ortam oluşturmamız. İnsanımızı vazifeye çağırma-mız, işin tadını almalarını sağlayarak neme lazımcılıktan kurtarmamız, kendi kendilerine “Ben ne yapabilirim?” sorusunu sordura-bilmemiz gerekiyor.

sarladıysa gelsin yapsın dememiz lazım. İşte o zaman sinerji oluşur, potansiyel ortaya çıkar, hizmet doğar ve büyür.

Burada bir hususa dikkat çekmek istiyorum. Evet, işlerimizi amatör bir ruhla profesyonelce yapmalıyız ama özel sektör ve kamunun işleriyle üçüncü sektör tabir edilen bu hayır işleri birbirine benzemez. Şöyle ki bir sanayici bir fabrika yapacağında elindeki imkânlarla, birikmiş parasına, alabileceği finansmana bakar ve faraza “Ben ancak on milyonluk yatırım yapabilirim.” der. Bir okul müdürü okulunun boyasını, badanasını gelen ödenek ne ise onunla yapar. Yine bir kaymakam, bir vali ödeneğe göre, kamu imkânlarına göre planlama yapar. Halbuki biz gönüllü kuruluşlar olarak ufkumuza, vizyonumuza göre planlama yaparız, planımıza göre de kaynak oluştururuz. Yani bizde para olmadan iş başlar, para sonradan gelir. Senin vizyonun bir mescit yapmaksam onun kaynağını bulursun, hedefin elli bin yeti-

İsm Röportaj

Hayır işlerinde esas olan başlamaktır. Ufkun nedir, hedefin nedir? Bir şey yapma karar ve azmin varsa en büyük sermayen hazır demektir. Sonrasında güven, sonrasında doğru proje. Para ancak dördüncü sırada gelir.

mi doyurmaksa onun kaynağını bulursun. Hiçbir cami veya Kur'an kursu inşaatı parası hazır olarak başlamaz, on ton demir, elli torba çimento ile başlar, bir sene geçer, üç sene geçer, bir bakarsın ki o camii, o Kur'an kursu tamamlanır. Yani hayır işlerinde esas olan başlamaktır. Ufkun nedir, hedefin nedir? Bir şey yapma karar ve azmin varsa en büyük sermayen hazır demektir. Sonrasında güven, sonrasında doğru proje. Para ancak dördüncü sırada gelir. Ama öbürlerinde, özel sektörde ve kamuda öyle değil, onlarda para olmazsa işe başlanmaz. Bürokratlar gibi "İmkan var mı, ödenek var mı, bu iş nasıl yapılır?" vs. bakarsan bu işler olmaz. Yola çıkacaksın, hedefini koyacaksın. "Rabbim ben bu yola senin için çıkıyorum, beni dar da koyma." diyeceksin, tamamıyla O'na gü-

Bütün o muhterem zatlar, vakıf çalışmalarını büyük bir nimet, sevap kapısı olarak gördüler, devamlı gündemlerinde tuttular, günlük hayatlarının vazgeçilmez bir parçası kıldılar. Yoksa günümüzde bazılarının baktığı gibi oralardan rant ve itibar devşirmek, bir yerlere gelmek için basamak olarak kullanmak gibi bir bakışları yoktu.

veneceksin, yine yaptığını da kendinden değil bütününüyle O'ndan bileceksin.

Bir diğer açıdan, yönetim açısından da tabii ki profesyonellik güzeldir ama vakıfçılığı sadece yönetim kurulu toplantılarına da indirgemememiz lazım.

Bütün bu hizmetlerin hayatı kuşatan fedakârlıklar olmaksızın toplantıdan

toplantıya yürütülebileceğini düşünmek bana çok nahif geliyor, basit geliyor. Şimdi bakıyorum, İlim Yayma Cemiyeti kurucularının hepsi büyük insanlar; paşalar, iş adamları, avukatlar... Hem maddi imkân açısından hem manevi açıdan çok değerli insanlar. Kapalıçarşı'da, Tahtakale'de, muayenehanede vs. iş ve meslek hayatlarında da fevkalade meşguller ama yine de büyük fedakârlıklarla hizmetten geri kalmamaya gayret ediyorlar. Ramazan'da zekât, kurbanda kurban bağışi ve kurban derisi toplamaları, Dr. İsmail Niyazi Kurtulmuş gibi müstesna zatların günlerce kamyonetlerle dolaşmaları unutulur mu? Sadece masa başı çalışmıyorlar, hepsinin belli bir mesaisi daha var, mesailerini toplantıdan toplantıya

vakıfçılık değil. Mesela Sabri Ülker amcaların ve diğer büyüklerimizin yurt nöbetleri var, gece yatakhaneleri geziyorlar, üstü açık olanın üstünü örtüyorlar, yurttan eksik varsa hemen gidermeye bakıyorlar. Mesela Mazhar Sündüs, İlim Yaymadaki hizmetini ve İlim Yaymanın içerisinde olmayı o kadar ihlasla önemsiyor ki mezar taşına İlim Yay-

ma Cemiyetinin kurucusu olduğunu yazdırıyor, “Cenab-ı Hakk’a arz edeceğim en muteber amellerimden biri budur, inşaallah bu amelimi beni kurtaracaktır.” diye düşünüyor. Bütün o muhterem zatlar, vakıf çalışmalarını büyük bir nimet, sevap kapısı olarak gördüler, devamlı gündemlerinde tuttular, günlük hayatlarının vazgeçilmez bir parçası kıldılar. Yoksa günümüzde bazılarının baktığı gibi oralardan rant ve itibar devşirmek, bir yerlere gelmek için basamak olarak kullanmak gibi bir bakışları yoktu, “Beni burada görsünler, bilsinler sonra başkan olayım, vekil veya belediye başkanı yapsınlar.” gibi dertleri olmadı. Olsa zaten orada ihlas, samimiyet kalmaz, hayırlar da murdar olur, bereket kalmaz, Allah’ın rızası olmaz.

Biz de büyüklerimizin yolundan gideceğiz. Allah’ın rızasını hedef alacağız. Faaliyetlerimizi nasıl büyütürüz, hizmetlerimizi daha iyi hale nasıl getiririz diye düşüneceğiz. Kişisel beklenti içerisine girmeyeceğiz, vakıftan ne alacağız diye değil de biz oraya ne vereceğiz diye bakacağız. Çünkü bizim işverenimiz Allah’tır, bu yola Allah’ın rızasını kazanmak için çıkılır. Vakıfçılık budur ve gerçekten zor iştir. Mesela yurt kısmını ele alalım. İki tane emanet var; birisi parasını emanet ediyor, birisi evladını, canını emanet ediyor. Yurt yapılınsın diye malını veren adam istese otel de yapabilir, iyi para kazanır, belki bu kazandığını da infak eder ama “Ben malımı yurt yapılınsın diye verdim,

Kişisel beklenti içerisine girmeyeceğiz, vakıftan ne alacağız diye değil de biz oraya ne vereceğiz diye bakacağız. Çünkü bizim işverenimiz Allah’tır, bu yola Allah’ın rızasını kazanmak için çıkılır. Vakıfçılık budur ve gerçekten zor iştir.

inşallah bu yolla Allah’ın rızasını kazanacağım, bu barınma hizmeti karşılığında Cenab-ı Hakk bana cenneti nasip edecek.” diye niyet ediyor, adeta Cenab-ı Allah ile alışveriş ediyor, ciddi bir yatırım yapıyor. Sen, bu niyeti bilip emanet edilen malı amacına uygun kullanacaksın. Boş otelcilik yaparsan olmaz, o zaman adama söyleyelim, yurt yapmasın da otel yapsın, para kazansın. Evladını getirip sana teslim eden baba da sana itimat ediyor, getirip canını emanet ediyor. Bu noktada senin fedakârlık yapmaktan başka yolun kalmıyor, kendi beklentini falan bir kenara itiyorsun. Allah’ın rızasını kazanmak en büyük alışveriş, en ulvi gaye oluyor. Cenab-ı Hakk ömrünüzün sonuna kadar bu şuurla hizmet etmeyi hepimize nasip etsin, riyadan cümlemizi muhafaza buyursun. Çünkü nasıl bir virüs, bir kanserli hücre insanı bitiriyorsa burada da riya, gösteriş, “desinler”, kendine pay çıkartma, kendinden bilme bütün hayırları mahvediyor. Halbuki bir şey Cenab-ı Hakk nasip ederse olur, nasip etmezse asla olmaz. Önemli olan husus, bize düşen vazife Allah’ın rızası için yola çıkmaktır. Yolda nelerle karşılaşırın, nasıl zorluklar, hangi imtihanlar olur, ne lü-

İsm Röportaj

Yola çıkmak önemlidir, yolda etrafımızı devamlı kontrol etmek, kimi nasıl bu hayra katarız diye bakmak önemlidir. Sen niyetini alıp vazifeni yap, Allah Teâlâ kendi yolunda olanlara zaten yardımını gönderir.

tuflarla aşılır, bu hususta gerçekten yüzlerce ibretlik hadise, hikmet dolu hatıra vardır.

Mesela İlim Yaymada çok hizmetleri olan, uzun yıllar kurban faaliyetini takip eden Sedat Çebi abimiz yetimlere sahip çıkma hususundaki ihtiyacı görüp niyetini aldı ve Daru'l-Eytam Vakfını kurdu. 40-50 derken 5000 yetime bakıyor, pek çok Kur'an kursuna, okula ve nihayet 30 bine yakın aileye kışın kömür dağıtıyor, Ramazan'da kumanya dağıtıyor, dil bilmeksizin ta Somali'ye, Kenya'ya gidiyor, kurban kesiyor. Bir müftüden, bir validen, bir kaymakamdan, bir milletvekilinden değil 83 yaşında, ilkökul mezunu Sürmeneli bir abimizden bahsediyorum, camiye git gel, evinde otur denilecek yaştaki bir insandan. Yine geçtiğimiz Ramazan döneminde beni aradı, "Ramazan kumanyası dağıtmam lazım, acil 20 ton açıcı-

İnsanımız gününü üçe ayırsın, üçte birini istirahat, üçte birini maişetine, üçte birini de Allah rızası için hayır işlerine, insanlığa hizmete ayırsın; kendi kabiliyetine, mizacına ve müktesebatına göre gönüllü olarak bir iş yapsın. Bu adanmışlık, bu gönüllülük çok değerlidir.

çek yağı ihtiyacım var." dedi. Tabii yağ sıkıntısı vardı o günlerde. Ben de İlim Yaymanın yurtlarına yağ alıyorum, İYC Adana Şubesi Başkanı Hüseyin Nuri Çomu'nun yağ fabrikasından. Sıkıntılı zamanda İlim Yaymaya hibe alırken başka bir talepte daha bulunmayayım diye, biraz da sıkılarak arayıp "Yağ üretebiliyor musunuz, yağ bulunabiliyor mu, biz parayla almak istesek, kaçta alabiliriz?" diye sordum. "Hayırdır?" dedi. Ben "Suriyeli yetimlere, muhtaç ailelere kumanya olarak" deyince "Kızım! Kızım! Gel!" diye bağırды. Ben "Allah Allah, hayırdır inşaallah." derken "Hafız bir kızım var, şimdi odadan çıkıyordu, durması için ona seslendim, hoparlörü de açıyorum. Kızım, "Baba sen bu mültecilere niye hiç bakmıyorsun, onlara hizmet etmiyorsun?" dedikten hemen sonra, o daha odamdan çıkmadan sen beni aradın. Allahu Ekber! Ne kadar yağ lazım?" dedi. "20 ton." dedim. "Hemen yarın gönderiyorum." dedi. Sübhanallah! Ben fiyat sorayım, yağı nereden bulabileceğimizi öğreneyim, zaten İlim Yaymanın yağını veriyor, ayrıca külfet olmayayım diye düşünürken kızı babasına sözünü söylemiş bile. Onun için yola çıkmak önemlidir, yolda etrafımızı devamlı kontrol etmek, kimi nasıl bu hayra katarız diye bakmak önemlidir. Sen niyetini alıp vazifeni yap, Allah Teâlâ kendi yolunda olanlara zaten yardımını gönderir.

İsm Röportaj

Hocam 2023, 2071 deniyor. Cemiyetimiz için de 2051 diyelim. 100. yılında İlim Yayma Cemiyetini nerede görmek istersiniz? Nasıl bir vizyonumuz var?

İlim Yayma Cemiyeti, Allah'ın izni ve lütfuyla insanlığa, ümmete, topluma hizmet eden güzel bir kurum. Ben inanıyorum ki bu güzellik yıllarca devam eder. Tabii hizmet alan arkadaşlar da buldukları yerlerde buna benzer hizmetleri başlatırlarsa bu bizi ziyadesiyle mutlu eder. Bugün birikimli insanların İlim Yaymada gördükleri güzellikleri çoğaltarak illerimizde hatta ilçelerimizde öncülük ettikleri hareketler, insanımızı bilhassa gençlerimizi iyiliğe ve gönüllülüğe alıştırmak üzere başlattıkları projeler yıllar sonra çok büyük hizmetlere vesile olabilir. Hiç olmazsa topluma hizmet edilmiş olur, toplumda kötülükler ve olumsuzluklar değil iyilikler öne çıkar. Bir genç bir ilçenin gidişatını değiştirebilir mi? Bir öğretmen bir okulun kültürünü değiştirebilir mi? Allah'ın izniyle değiştirebilir. Ben diyorum ki insanımız gününü üçe ayırsın, üçte birini istirahate, üçte birini maişetine, üçte birini de Allah rızası için hayır işlerine, insanlığa hizmete ayırsın; kendi kabiliyetine, mizacına ve müktesebatına göre gönüllü olarak bir iş yapsın. Bu adanmışlık, bu gönüllülük çok değerlidir. Eğer biz gençliğimize bu ruhu aşılayabilirsek, gençler de gittikleri yerlerde böyle bir hizmetin öncüsü veya parçası olurlarsa İlim Yayma Cemiyeti de toplum da çok daha iyi noktalara gelir inşaallah.

Hocam siz muhterem büyüklerimizden ve gelecek nesillere yol açma vazifemizden bahsedince İlim Yayma Cemiyetinin ilk bültenlerinden birisi aklımıza geldi: Yıl 2, Sayı 2, Ocak-Şubat-Mart 1995 bülteni. Dış kapakta "Bize geleceği bıraktılar" başlığı ile Abdurrahman Gürses Hocaefendi ve Yusuf Türel Bey'in birlikte resmi var. Tabii o dönem Genel Başkan Hasan Sağlam Paşa, Genel Müdür ve Dergi Yazı İşleri Müdürü ise sizsiniz. Bu bülteni görünce neler canlandı gözünüzün önünde, 90'lı yıllara dair?

İsm Röportaj

İlim Yayma Cemiyeti, İslamî camiaya umut olmuş bir cemiyet, ümmetin ortak bir kurumu ve fevkalade kıymetli hizmetler... İlim Yayma Cemiyetinde bulunduğum için Allah'a hamd ü senalar olsun. İyi ki beni böyle bir kurumla tanıştırdı, çalışma fırsatı, hizmet etme imkânı ihsan buyurdu. İlim Yayma sayesinde toplumun hem maddi hem manevi açıdan en değerli, en zengin, en güzel insanlarıyla bir arada olmak; Hasan Sağlam Paşa, Yusuf Türel Amca, İsmail Niyazi Kur-

"Çocuklar bana makam arabası alacaksınız, ona benzin koyacaksınız, bir de şoför tutacaksınız, vakfın parasını harcayacaksınız. Yok, buna benim gönlüm razı olmaz. Ben minibüse biner gelirim, vapura biner geçerim, oradan da otobüse biner Beyazıt'a gelirim."
(İYC Genel Başkanı Hasan Sağlam Paşa)

tulmuş Beyefendi ve diğer büyüklerimle mesai arkadaşlığı yapma şerefi bana nasip oldu.

Hasan Sağlam Paşa'yı hususiyetle yad etmek isterim. Çok güzel bir insandı, İlim Yayma Cemiyetinin 1986 yılından itibaren vefatına kadar, on altı yıl süreyle en uzun süreli genel başkanlığını yaptı, ben de 1988'den itibaren onun yanında genel müdürlük yaptım. Hasan Sağlam Paşa, o yaşa gelmiş bir emekli tuğgeneral olmasına rağmen evi yoktu, İstanbul'da kirada oturuyordu. Erenköy'den minibüsle Kadıköy'e, Kadıköy'den vapura Sirkeci'ye, Sirkeci'den otobüsle Beyazıt'a, oradan da yürüyerek İbnü'l-Emin Han'daki İlim Yayma Cemiyetine gelirdi, yani yetmiş yaşında üç vesait kullanarak ve ardından yürüyerek. Makam arabası alırdımadık. "Çocuklar bana makam arabası alacaksınız, ona benzin koyacaksınız, bir de şoför tutacaksınız, vakfın parasını harcayacaksınız. Yok, buna benim gönlüm razı olmaz. Ben minibüse biner gelirim, vapura biner geçerim, oradan da otobüse biner Beyazıt'a gelirim." derdi. Cemiyete gelmekle kalmazdı, herkes gibi onun da bölgesi vardı, kapı kapı dolaşır, yardım toplardı, hayır sahiplerine birlikte giderdik. Üstelik astım hastasıydı. Tabii çok daha farklı zorluklar da yaşadı. Mesela 28 Şubat sürecinde Sıhhiye'deki orduevinde bir akşam konaklarken Genelkurmay'dan talimat geliyor, "Hasan Sağlam Paşa'yı çıkartın. Orada kalamaz." diye. Ama o bir emekli tuğgeneral olarak bu rencide edici tavra, kendisine çok ağır

İsm Röportaj

gelen bu dışlamaya rağmen “İlim Yayıma Cemiyetinde bulunduğum bu süre, İmam-Hatip nesline yapmış olduğum bu hizmet hayatımın en önemli dönemidir.” diye iftihar etti, istifa etmeyi asla düşünmedi ve vefat edene kadar da genel başkan olarak kaldı. Böyle güzel bir insan, böyle ihlas ve samimiyetle çalışan bir insan. Allah Teâlâ rahmet eylesin. Bize de bu ihlas ve samimiyeti nasip etsin. Amin.

Hocam kıymetli vaktinizi ayırdınız. Gayet güzel ve samimi bir sohbet oldu. Gerçekten çok istifade ettik. Teşekkür ederiz. Son olarak neler söylemek istersiniz?

Nezaketiniz için ben teşekkür ederim. Bu vesile ile başta Nurbanu Sultan olmak üzere Atik Valide Medresesi'nde emeği olan bü-

İlimler ve Sanatlar Merkezini faaliyete geçirmemize ve yürütmemize destek veren, katkı sunan, vesile olan herkese, bilim kurulundaki değerli hocalarımıza, idareci kardeşlerimize bilhassa başından itibaren projeye sahip çıkan Murat Ülker Bey'e teşekkür ediyorum.

tün geçmişlerimize Allah'tan rahmet niyaz ediyorum. Bu tarihi medreseyi yeniden ihya etme yolunda İlimler ve Sanatlar Merkezini faaliyete geçirmemize ve yürütmemize destek veren, katkı sunan, vesile olan herkese, bilim kurulundaki değerli hocalarımıza, idareci kardeşlerimize bilhassa başından itibaren projeye sahip çıkan Murat Ülker Bey'e teşekkür ediyorum. Allah Teâlâ cümlemizi Habîb-i Edîb'ine (aleyhissalâtüves-selâm) layık ümmet kılsın; razı olduğu kulları zümresine ilhak eylesin. Amin.

